

CULTURA

Jesús Massip i Europa

El primer contacte personal que vaig tenir amb Jesús Massip fou durant l'acte de presentació de la segona sèrie dels *Homenots del Sud* de Xavier Garcia a Tortosa, el març del 2004, tot i que abans havia llegit el seu llibre sobre *La gestació de les Costums de Tortosa*, una obra fonamental per a la història de la capital de l'Ebre. El mateix Garcia li va fer la biografia per a la col·lecció La nostra gent, d'Onada Edicions de Benicarló. Al primer número de la revista cultural *Tresmall* (març de 1992), amb els amics Emili Rosales i Ramon Rosales, li vam demanar una col·laboració sobre Europa, en la qual van participar també Gerard Vergés, Ignasi Blanch, Ramon Miravall i Manuel Pérez Bonfill. El punt de vista dels intel·lectuals tortosins d'aquell moment sobre el vell continent, i el resultat, per part de Massip, amb el seu article, no ha perdut vigència, tot i estar escrit el 1992.

Per començar, Massip ens parla d'un altre març, el de 1958 -a la revista *Geminis* versaven sobre el mateix tema, basat en les perspectives que generaven els corrents unionistes del continent i que Israel és un poble nòmada a la recerca d'un paradís que no ha trobat, la tragèdia de l'emigrant en la història. Considerava que totes les guerres europees es produeixen per l'hegemonia dels nacionalismes, que tenen el seu centre a Madrid, París, Londres o Berlín, entre altres, i que els més dèbils paguen els plats trencats d'aquells. Això ho deia en un treball que va ser premiat als Jocs Florals de Tortosa el 1959. També explica que el mapa d'Europa no era el dels estats nacionals, i en posava com a exemple Andorra o Mònaco, que són estats petits i seminacionals, i que hi havia nacions dividides entre diversos estats, parlant d'Euskadi i Catalunya, entre les més properes. També considerava que representa-

va la fi d'un sistema polític en què l'Aragó, Catalunya, València i les Balears formaven un conjunt exemplar en la història de l'Europa medieval, sent les noves monarquies les que erosionaven les antigues estructures europees per a unificar-les per absorció.

Segons Massip -i és molt evident- el paper desenvolupat pel cristianisme és definitiu per a la cultura occidental, i el missatge de Crist no ha estat interpretat adequadament, sent un missatge antipatriòtic per excel·lència i que venia a glorificar els vexats del món. Referint-se a la Pàtria, deia que és una invenció israeliana i que, segons Gabineau, és una monstrositat cananea. La Pàtria, com a religió.

En el seu escrit constata -i això és molt actual- que quan es parla dels nacionalismes de croats, lituans i ucraïnesos, reverteixen sobre ells les tares dels nacionalismes d'estat, practicat abundantment per l'antiga

URSS, França o Espanya, els nacionalismes de la Pàtria, exclouent-ne el petit i tribal nacionalisme dels pobles que estimen la seva llengua i la seva manera de ser; amb la qual cosa es pretén fer pagar als pobles d'Europa el dany que els poderosos els han infligit. "Si les nacions són els pobles, certes zones amb centres a París, Berlín o Madrid queden prou determinades, però a la perifèria hi ha el que bategem com a 'nacions coixi' (Catalunya i Euskadi entre Espanya i França), polonesos, eslovacs, txecs o lituans de l'altra banda d'Europa. I aquestes nacions han estat fragmentades per traçar una línia fronterera inexistente, basada en 'la naturalitat' de rius i muntanyes (quan es pot posar un d'aquests accidents que mai han separat res; si no són infranquejables, i normalment no ho són), i que en tot cas uneixen a la vall o els vestants pobles pagesos o ramaders de coneguda història". Però és el mo-

Eduard Sánchez
cronista cultural

ment decisiu quan diu que els estats accepten molt tímidament una unió política dels mateixos estats, però no una unió política dels pobles.

Finalment, creu que estem en un despertar de molts pobles europeus, mentre es produeix certa crisi d'alguns estats, i és molt clarivident quan diu que hi ha qui espera darredre d'una porta, per tal de, i en nom de la solidaritat, espoliar-nos una vegada més i tenir-nos lligats i ben lligats.

Jesús Massip fa només dos mesos que ha mort, però la seva obra científica i poètica queda com una herència cultural riquíssima per a Tortosa i les Terres de l'Ebre.